

"וקנה לך חבר"

אבות פרק א' משנה ו

הושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם.

הושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות.

רמב"ם על משנה מסכת אבות פרק א משנה ו

ואמרו "וקנה לך חבר" - הוציאו בלשון קנייה, ולא אמר: עשה לך חבר, או: התחבר לחברים, וכיוצא בזה, והכוונה שראוי לאדם שיקנה לעצמו חבר על כל פנים, כדי שייתקנו בו כל עניניו, כמו שאמרו: "אי חברא אי מיתותא".

ואם לא מצאו - צריך להשתדל בו, ואפילו ימשכהו לחברות תחילה עד שיהיה חבר, ולא יסור מלכת אחר רצונו, עד שיחזק חברותו.

רבי משה בן מימון, או בקיצור הרמב"ם (28 במרחץ 1138 - 13 בדצמבר 1204);
["יד בניסן ד'תתצ"ח - ל' בטבת](#)
[ד'תתקס"ה](#)), מגדולי הפוסקים בכל הדורות, מחשובי הפילוסופים בימי הביניים, איש אשכולות, מדען, רופא, חוקר ומנהיג, שכונה גם "הנשר הגדול". אחד האישים החשובים והנערצים ביותר ביחידות. עליו נאמר "ממשה עד משה לא קם כמשה".

כמו שיאמרו אנשי המוסר: כאשר תתחבר, אל תתחבר לפי מידותיך, אלא התחבר לפי מידות חברך. וכאשר יסמוך כל אחד משני החברים על זה הציווי, תהיה כוונת כל אחד מהם להשלים רצון חברו, ותהיה כוונת שניהם דבר אחד בלא ספק.

אריסטו (384 לפנה"ס-322 לפנה"ס), פילוסוף יווני, מבכירי הפילוסופים של העת העתיקה, ומאבות הפילוסופיה המערבית.

ומה טוב מאמר אריסטו: "החבר - אחר שהוא אתה".

והחברים - שלושה מינים: חבר תועלת, חבר נחת, חבר מעלה.

אמנם חבר התועלת, הרי הוא כחברות שני השותפים, וחברות המלך וחייליו.

ואמנם חבר הנחת, הרי הוא שני מינים: חבר הנאה, וחבר בטחון.

אמנם חבר ההנאה, הרי הוא כחברות הזכרים לנקבות וכיוצא בה.

ואמנם חבר הבטחון, הרי הוא שיהיה לאדם חבר שתבטח נפשו בו, לא ישמר ממנו לא במעשה ולא בדיבור, ויגלה לו כל עניניו, הנאה מהם והמגונה, מבלי חשש ממנו שישיהגו בכל זה חסרון, לא אצלו ולא אצל זולתו. כי אם יגיע לנפש בטחון באיש עד לזה השעור - תמצא רוב נחת בשיחתו ובחברותו.

ואוהב המעלה, הוא שתהיה תאות שניהם וכוונתם למטרה אחת, והיא: הטוב! וירצה כל אחד להיעזר בחברו בהגיע הטוב ההוא לשניהם יחד. וזה הוא החבר אשר ציוה לקנותו, והוא כחברות הרב לתלמיד והתלמיד לרב.

1. תרגם לעברית "אי חברא אי מיתותא". _____

2. האם אתה מזדהה עם משפט זה? – הסבר. _____

3. הסבר את עצתם של "אנשי המוסר". _____

4. תן דוגמא מהחיים ליישום של עצתם. _____

שלושה חברים

מהן התכונות הנדרשות לחברות זו?	אלו קשיים יש בחברות זו?	אתי יש לך צורך בחברות זו?	
			חבר התועלת
			חבר הנחת
			אוהב המעלה

שאלות פנימה:

- ↔ נסה לחשוב על עצמך: למי אתה משמש בכל אחד משלושת סוגי החברויות ומי משמש עבורך בכל אחד מהתפקידים?
- ↔ הרמב"ם מורה לאדם שאין לו חברים: להשתדל ולמשוך שיהיה לו חברים. מה הוראה זו מעוררת בך? נסה לדמיין עצמך במקום אותו אדם בודד: מה היית מרגיש? על מה היית חושב? כיצד היית נוהג?
- ↔ "אמור לי מי חבריך ואומר לך מי אתה" כך אומר המשפט העממי ובמידה מסוימת גם הרמב"ם. נסה לחשוב על העולם החברתי שלך ולהבין מה הוא מספר עליך?
- ↔ האם יש לך חבר עליו תוכל לומר את דברי אריסטו המובאים ברמב"ם?

ניתן להוסיף הפעלת פתיחה:

מטרות –

- שחרור
- חשיבה ראשונית על חברים

מסתובבים בכיתה עד לשריקה שלי, ואז:

- א. הקרוב אליך ביותר הוא חברך הטוב ביותר, הראה לו את זה!
- ב. הקרוב אליך ביותר הוא אויבך הגדול ביותר, הראה לו את זה!
- ג. בעיניך הקרוב אליך ביותר הוא חברך הטוב ביותר, אך בעיניו הוא אויבך הגדול ביותר, הראה לו את זה!
- ד. הקרוב אליך ביותר הוא אולי חברך הטוב ביותר, אתה מתלבט, הראה לו את זה!
- ה. מצא חבר שמעולם לא התקשרת אליו, ואמור לו "בוקר טוב"!
- ו. מצא חבר שפעם אחת עשה לך טובה, ואמור לו "תודה"!
- ז. מצא חבר טוב על אמת (לאו דווקא הכי הכי), ואמור לו זאת!

